

LANA DE PELECIJN^a
WIM HARDYNS^b
JELLE JANSSENS^c
STEF DECOENE^d
LIEVEN PAUWELS^e

Waar een wil is, is een (uit)weg? Exit in de gevangenis: processen, programma's en aanbevelingen

Panopticon, 39 (1), 18-33
© 2018 Maklu | ISSN 0771-1409 | January 2018

- ^a Onderzoeker, Onderzoeksgroep Crime & Society (CRiS), Vakgroep Criminologie, Vrije Universiteit Brussel en onderzoeker, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht, Universiteit Gent (Corresp.: lana.de.pelecijn@vub.ac.be)
- ^b Docent, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht, Universiteit Gent
- ^c Docent, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht, Universiteit Gent
- ^d Docent, Onderzoeksgroep Crime & Society (CRiS), Vakgroep Criminologie, Vrije Universiteit Brussel en onderzoeker
- ^e Hoofddocent, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht, Universiteit Gent

WHERE THERE'S A WILL, THERE'S A WAY? EXIT IN PRISON: PROCESSES, PROGRAMS AND RECOMMENDATIONS

One of the priorities on the political agenda in Belgium is the approach of radicalization in prison. With a modified prison policy and the implementation of disengagement and de-radicalization programs during detention, the government tries to prevent detainees from radicalizing. The question is what the concrete content is and/or should be of such disengagement programs and to what extent they are effectively achieving their goal? In order to answer these questions, we look at the disengagement programs of three European countries: Denmark, the Netherlands and Germany. Based on these international insights and expertise, we identify a number of 'good practices' for the Belgian situation. Although the Belgian federal and Flemish government have taken a number of initial steps, it is clear that there is still much work to be done.

Keywords: prison policy, radicalisation, deradicalization, EXIT-programs

Kernwoorden: gevangenisbeleid, radicalisering, deradicalisering, disengagement, EXIT-programma's

1. INLEIDING

Door de golf van aanslagen in West-Europa werd de gewelddadige Islamitische radicaliserings- en extremismeproblematiek één van de belangrijkste prioriteiten. Hoewel dit geen nieuw fenomeen betreft, kwamen allerhande anti-terreurmaatregelen en beleidsinitiatieven in een stroomversnelling (COOLSJET, 2016). Ook in België beroert dit heet hangijzer de politieke agenda. In 2005 lanceerde de Federale overheid het Plan Radicalisme, beter bekend als Plan R, dat begin 2015, na de verijdelde aanslag in Verviers, werd geactualiseerd.¹ Het

¹ Plan R is ontstaan in de nasleep van 9/11. Inlichtingendiensten waarschuwden al langer voor een Belgische connectie, zie in het verleden de Groupe Islamique Armé (GIA).